

Edelgarda M. Foltyn

Jaworze, st. 8a, gm. Jasienica, woj.
bielskie, AZP 108-47/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 3-4

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jezioro, po czym wypełnione piaskiem i żwirem. W nienaruszonej części nie znaleziono już żadnych zabytków, które można by pewnie wiązać z pochówkiem. W zaburzonej partii odkryto jednak kilka kamieni, które mogą być pozostałością obstawy. Poza tym natrafiono jeszcze na parę kości zwierzęcych, kamienny tłuk-rozcieracz oraz 2 fragm. płyt żarnowo-szlifierskich.

Wykop X, o powierzchni 5 m², wytyczono na drugiej nieznaczej kulminacji wyspy — podłużnym garbie położonym w północno-zachodniej, węższej partii interioru wyspy. Wykop usytuowano poprzecznie do osi garbu, w jego północnej, najwyższej części. Wyjątkowo duża miąższość (0,5 m) górnej warstwy czarnego spiaszczonego torfu i występujące w niej liczne kamienie sugerują, że wierzchnia część garbu została uformowana sztucznie. Niżej, pod piaskiem z próchnicą, występuje jednak najprawdopodobniej nienaruszona, bardzo scementowana warstwa piasków zglinionych ze żwirami i pakietami kamieni, dodatkowo przesycona ilem wapiennym albo wmywami orsztynowymi. W całym wykopie było niewiele zabytków, które występowały głównie w spiaszczonym torfie. Z reguły jest to ceramika późno- ewentualnie środkowoneolityczna, której towarzyszą nieliczne krzemienie o charakterze odpadkowym oraz kości zwierzęce. Natrafiono też na kilka zabytków nowożytnych i być może ze średniowiecza lub późnej starożytności.

Jaworze, st. 8a
gm. Jasienica, woj. bielskie
AZP 108-47/-

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Badania prowadziła dr Edelgarda M. Foltyn. Finansowane przez Uniwersytet Śląski w Katowicach. Pierwszy sezon badań. Obozowisko schyłkowopaleolityczne.

Odkrywczynią stanowiska jest Ewa Czader (Jaworze Górne 90), która na małej powierzchni, w niewielkim rozrzucie, znalazła kilkanaście wyrobów krzemiennych i rogowcowych: odłupki, wióry, półtylczak, narzędzie z retuszem rakietowym. Latem 1994 r. przeprowadzono w tym miejscu sondażowe prace wykopaliskowe. Ze względu na szczupłość środków finansowych miały one bardzo ograniczony charakter.

Stanowisko 8a położone jest ok. 100 m na północny zachód od badanego w 1991 r. stanowiska nr 8. Leży ono na stożku napływowym pomiędzy potokami Szerokim i Kamiennym, na rodzaju wypłaszczenia, na północ i poniżej wyraźnie zaznaczającego się w morfologii terenu uskoku. Uskok ten oddziela od siebie stanowiska 8 i 8a.

Kierując się występowaniem materiału zabytkowego na powierzchni wykonano serię 16 dołków. Wokół dołków z większą liczbą artefaktów założono wykop I/94 oraz wykop sondażowy 1/94. Eksplorację prowadzono metodą płaszczynową, warstwami mechanicznymi, początkowo 5-, a następnie 10-centymetrowymi. Artefakty lokalizowano trójwymiarowo.

W odsłonięciach wykopu I/94 i sondażu 1/94 od powierzchni topograficznej obserwowano:

- 1/ humus miąższości 20–25 cm,
- 2/ zwietrzelinową glinę lessopodobną barwy żółtej, z różną zawartością gruzu skalnego — miejscami silnie gruzistą, miejscami prawie bezgruzistą; rozmiary gruzu sięgały od kilku do kilkunastu cm średnicy; sedyment pochodzi prawdopodobnie z lokalnego — na krótką odległość — przewiewania materiału zwietrzelinowego; grubość do 10 cm; przejście stopniowe,

- 3/ bardziej zwięzłą zwietrzelinową glinę lessopodobną, silnie gruzistą, z pierścieniami kamienistymi w stropie, mocno plamistą na skutek obecności skupień wytrąceń związków żelaza — rdzawo-siwawo-żółtawą; spągu nie osiągnięto.

Zdecydowana większość zabytków spoczywała w warstwie 2 oraz w stropie warstwy 3. W humusie wystąpiły jedynie pojedyncze okazy. Przestrzennie w obrębie wykopu I/94 materiał archeologiczny rozkładał się równomiernie. Natomiast wykop sondażowy 1/94 dostarczył zaledwie 8 wyrobów.

W skład zbioru liczącego 222 artefakty kamienne wchodzi: 2 rdzenie, 37 wiórów/wiórków, 68 odłupków, 51 łusek, 8 form technicznych, 14 okruchów oraz 40 narzędzi. Wśród narzędzi można wyróżnić: 5 drapaczy, 3 ryłce wraz z trzema ryłczakami, 3 tylczaki, 3 półtylczaki, przekłuwacz, ryłec + narzędzie wnekowe, wiór retuszowany, 3 odłupki retuszowane, odłupek z mikrołuskaniem, 2 formy z retuszem rakletowym, zgrzebło, narzędzie wnekowe, nóż-couteau à dos naturel, ryłcowiec? i 10 fragm. nieokreślonych narzędzi.

Pod względem surowcowym inwentarz obejmuje okazy z krzemienia narzutowego, głównie jurajskiego, oraz z rogowca mikuszowickiego.

Prócz tego wydobyto 2 płytki piaskowcowe. Jedną można interpretować jako rodzaj „tarki” do ścierania barwników. Druga posiada znak ukośnego krzyża, być może wykonany celowo. Jeśli przyjąć intencjonalny charakter owego znaku, mamy tutaj do czynienia z przykładem sztuki mobilnej.

Po pierwszym sezonie badań pozyskany zespół artefaktów łączyć można z dużą dozą prawdopodobieństwa ze schyłkowopaleolityczną grupą Ostromeo (witowską).

Badania winny być kontynuowane.

Klonowice, st. 1
gm. Czernik, woj. bydgoskie
AZP 22-38/—

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziły dr L. Domańska i mgr S. Ruta. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy oraz Uniwersytet Łódzki. Drugi sezon badań. Obozowisko późnomezolityczne.

Wytyczono trzy wykopy o łącznej powierzchni 23,5 m² w północnej części stanowiska. Łączą one eksplorowane w 1993 r. wykopy II i III, które dostarczyły największej ilości materiału.

Zabytki pozyskane w trakcie tegorocznych badań to wyłącznie krzemienie — 174 sztuki. Inwentarz wykonany jest z surowca narzutowego bałtyckiego, w tym w dużym stopniu z krzemienia pomorskiego. Zaobserwowano obecność obu technik eksploatacji zarejestrowanych w ubiegłym sezonie: łuszczeniowej i wiórowej (małe rdzenie wiórowe jednopiętowe). W grupie narzędzi dominują skrobacze. Ilość zbrojników jest znikoma: trójkąty, trapezy, ostrza typu Nowy Młyn. Materiały te nawiązują do grup postmaglemońskich i datowane są na okres atlantycki.

Materiały przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Klonowice, st. 5, gm. Czernik, woj. bydgoskie — patrz: neolit

Klonowice, st. 7
gm. Czernik, woj. bydgoskie
AZP 22-38/—

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziły dr L. Domańska i mgr S. Ruta. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy i Uniwersytet Łódzki. Pierwszy sezon badań. Obozowisko mezolityczne.

Stanowisko położone jest ok. 200 m na południowy wschód od stanowiska Klonowice 1, na skraju doliny rzeki Wdy.

Rozpoznanie powierzchniowe ujawniło występowanie materiału krzemiennego na obszarze ok. 30 x 50 m. Założono pięć wykopów o łącznej powierzchni 45 m².